

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра біології та екології

Силабус
навчальної дисципліни
«Методика викладання екології в закладах вищої освіти»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Методика викладання екології в закладах вищої освіти Мова викладання – українська.
Викладачі	Семерня Оксана Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології та екології
Профайл викладачів	https://ecolog.kpnu.edu.ua/semernia_oksana_mukolaiвна/
E-mail	semernia@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7836
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій та індивідуальної роботи, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Методика викладання екології в закладах вищої освіти» є дисципліною вибіркового освітнього компонента (освітні компоненти за вибором здобувачів вищої освіти) підготовки магістра за спеціальностями 101 Екологія 091 Біологія, 014 Середня освіта Біологія, 014 Середня освіта Географія, 014 Середня освіта Історія, 052 Політологія, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 061 Журналістика.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є освітній процес з екології в закладах вищої освіти (ЗВО).

3. Мета і завдання курсу

Мета: підготовка здобувачів вищої освіти 101 Екологія, 091 Біологія, 014 Середня освіта Біологія, 014 Середня освіта Географія, 014 Середня освіта Історія, 052 Політологія, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 061 Журналістика до здійснення екологічної освіти й виховання молоді у подальшій професійній діяльності.

Завдання курсу: 1) знайомство з основними нормативними документами що визначають зміст, структуру, організацію та контроль освітнього процесу у закладах вищої освіти для підготовки магістрів з: екології, біології, середньої освіти. Біологія, середньої освіти. Географія, середньої освіти. Історія, політології, історії та археології, менеджменту, журналістики; 2) формування знань про основні форми, методи й засоби навчання екології у ЗВО, особливості проведення лекційних, лабораторних, практичних і семінарських занять, організації самостійної роботи, контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з екології у ЗВО; 3) розвиток і формування компетентностей щодо планування, організації, підготовки та проведення освітнього процесу в ЗВО з екології

4. Формат курсу

Очний, заочний, дистанційний.

5. Результати навчання

Вивчення дисципліни спрямоване на вироблення компетентностей, які описані в ОПП: 101 Екологія, 091 Біологія, 014 Середня освіта Біологія, 014 Середня освіта Географія, 014 Середня освіта Історія, 052 Політологія, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 061 Журналістика.

Результати навчання адаптовані до: 101 Екологія, 091 Біологія, 014 Середня освіта Біологія, 014 Середня освіта Географія, 014 Середня освіта Історія, 052 Політологія, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 061 Журналістика.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	Очна і дистанційна форми здобування освіти
Рік навчання	2023/2024
Семестр вивчення	2
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
Кількість годин навчальних занять	42
Лекційні заняття	22
Практичні заняття	20
Самостійна робота	48
Форма підсумкового контролю	залік

6. Пререквізити курсу

Дисципліни-пререквізити: Методика наукових досліджень.

7. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

- персональний комп'ютер (2019 р.); Wi-Fi; мобільний Інтернет;
- об'єктно-модульне динамічне середовище навчання (MOODLE).

8. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть лекційні та практичні заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<http://kpnpu.edu.ua/pravylya-vnutrishnoho-rozporyadku/>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувачі вищої освіти дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувачі вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР) або самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувачі вищої освіти має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі вищої освіти поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього практичного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем вищої освіти питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань.

Очікується, що здобувачі вищої освіти не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Очікується, що роботи здобувачі вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших здобувачі вищої освіти становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час контрольних робіт заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувачів вищої освіти та фактів списування є підставою для її незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі вищої освіти можуть послуговуватися бібліотекою університету, кафедр біології та екології, географії та методики її викладання, інтернетними ресурсами. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних і практичних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть задавати викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладач щотижня проводить консультації.

9. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	разом	у тому числі			
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ					
Тема 1. Теоретичні основи методики викладання у закладах вищої освіти	18	4	4		10
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення навчального процесу у закладах вищої освіти	18	4	4		10
Тема 3. Методи викладання у закладах вищої освіти	18	4	4		10
Тема 4. Основні форми організації освітнього процесу.	18	4	4		10
Тема 5. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти	18	6	4		8
Разом ЗМ 1	90	22	20		48
Разом годин	90	22	20		48

10. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка».

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти

Поточний, модульний контроль і самостійна робота ЗМ 1 (100 балів)			Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	100 балів
40 балів	50 балів	10 балів	

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – 12 балів (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами заняття) (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view).

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувачі вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (СРС) (10 балів)

Самостійна робота здобувачів вищої освіти має вид самостійного вивчення окремих тем. Контроль знань – усне опитування матеріалу.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота (МКР) (50 балів)

МКР складається з завдань, на виявлення сформованих компетентностей, ПРН. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за модульну контрольну роботу в одному змістовому модулі становить 50 балів. Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Таблиця відповідності балів та критеріїв оцінювання

Національна залікова оцінка	Шкала 12 бальна (оцінка в балах)	Шкала 40 бальна (перевод балів згідно Положення)	Критерій оцінювання	СРС Шкала 10 бальна	МКР Шкала 50 бальна	Критерій оцінювання
Підсумковий рейтинг	Поточний рейтинг			Тематичний рейтинг		
Зараховано	12	40	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості процесів, фактів, явищ; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки в галузі природничих та педагогічних наук; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може	6-10	30-50	дано повну, вичерпну; або відповідь дано по суті запитання із незначними неточностями; або надано неповну відповідь (відсутні необхідні обґрунтування, приклади, конкретика)

			сприймати іншу позицію як альтернативну; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.		
11	38		Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень і міркувань у практичній діяльності; спроможний самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї діяльності.		
10	36		Здобувач вищої освіти має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє порушувати і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.		
9	34		Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».		
8	32		Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти у пропонованій літературі відповідь.		
7	30		Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості завдання за готовим алгоритмом.		
6	28		Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях навчальної дисципліни; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає в нього значні труднощі.		
5	26		Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є		

			нелогічними та непослідовними.			
	4	24	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати факти, явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину теоретичного матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання практичних завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.			
Не зараховано	3	22-23	Здобувач вищої освіти правильно та логічно відтворює навчальний матеріал курсу, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, складати плани, схеми.	0-5	0-29	відповідь по суті запитання відсутня або із суттєвими неточностями
	2	10-21	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь здобувача повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати відповідь на пропонуване запитання і обґрунтувати основні його аспекти.			
	1	1-9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі факти у власній аргументації; чітко тлумачить предметні поняття, категорії; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.			

Здобувачі вищої освіти, які отримали не зараховану залікову оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Якщо здобувачі вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачі вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні	Екзаменаційна оцінка за національною	Національна залікова оцінка
--------------------------------	-----------------------	---	--------------------------------------	-----------------------------

дисципліни		значення (у %)	шкалою	
90-100 і більше	A (відмінно)	10	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	Добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	Задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		Незадовільно	Не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Якщо здобувачі вищої освіти не виправив оцінки 1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, отримують оцінки за результатами підсумкового контролю у формі заліку з кредитного модуля.

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

Рейтингова оцінка у балах для здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

11. Література

Основна

- Семерня О.М. Методика викладання екології у вищій школі: навчальний посібник [Електронний ресурс]. О. М. Семерня. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.
- Семерня О. М. Формування професійних компетентностей екологів: монографія [Електронний ресурс]. О. М. Семерня. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.
- Семерня О.М. Природозберігаючі технології: навчальний посібник [Електронний ресурс]. О. М. Семерня. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.

Додаткова

- Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник. За ред. В.І. Лозової. Харків: «ОВС», 2016. 496 с.
- Чернілевський Д.В. Педагогіка вищої школи: підручник. Д.В.Чернілевський та ін. За ред Д.В. Чернілевського. Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2015. 408 с.
- Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. А. М. Алексюк. К.: Либідь, 1998. 558 с.

Електронні ресурси

1. Всеукраїнська Екологічна Ліга <https://www.ecoleague.net>
2. Закон України «Про вищу освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України <https://mepr.gov.ua>
4. Національний природний парк Подільські Товтри <https://www.npptovtry.org.ua>
5. Міністерство освіти та науки України <https://mon.gov.ua/ua>